

Yttrande

Betänkande av utredningen

I den äldres tjänst

Yrkeskrav i äldreomsorg, SOU 2008:126

Riksförbundet FUB, för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, är en intresseorganisation som arbetar för att människor med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv med full delaktighet i samhällslivet och rätt till samma levnadsvillkor som gäller för andra. Riksförbundet FUB har ca 27 000 medlemmar.

Sammanfattning

Riksförbundet FUB har tagit del av betänkandet från den utredning som vill trygga äldre personers rätt till en god omsorg genom nationella yrkeskrav som regleras i lag.

De personer som FUB företräder, i första hand personer med utvecklingsstörning, kommer också att bli gamla och därmed behöva en god omsorg och god vård på ålderns höst. Våra synpunkter på den nu aktuella utredningen koncentreras därför till de delar av den aktuella utredningen som berör oss närmast.

Dessutom vill vi utnyttja tillfället att kommentera en parallell fråga som genom denna utredning åter blir övertydlig.

Riksförbundet FUB vill

1. ... påminna om att åldrande personer med utvecklingsstörning kan behöva vård och omsorg som skiljer sig från åldrande personer ”i allmänhet”.
Vi kan inte finna att denna fråga beaktas i utredningen Yrkeskrav i äldreomsorg.
2. ... uppmärksamma det anmärkningsvärda förhållandet att tydliga yrkeskrav för personal tycks behövas endast inom vissa omsorgsformer, men inte i andra.
Efter att ha tagit del av *I den äldres tjänst* kan vi inte finna något skäl till att de personer med funktionsnedsättning, som omfattas av den särskilda rättighetslagen LSS¹, skall behöva nöja sig med personal utan särskilda krav på fullgod yrkeskompetens.

¹ LSS - Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Även personer med utvecklingsstörning blir gamla

FUB har yttrat sig över utredningen *Möjlighet att leva som andra*, Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77).

Om än i liten utsträckning berörs även frågan om äldres vård och omsorg i den utredningen. FUB:s kommentarer i denna del är relevanta även i vårt yttrande över *I den äldres tjänst*:

FUB vill framhålla vikten av att den särskilda kompetens som finns hos personal i LSS-verksamheter ska kunna nyttjas även för äldre personer med utvecklingsstörning. Behovet av ett professionellt stöd följer personen med utvecklingsstörning livet ut. Det är därför inte lämpligt att äldre personer med utvecklingsstörning mot sin vilja blir placerade i äldreboenden där det saknas särskild kompetens om utvecklingsstörning bland personalen. "Äldreomsorgskompetensen" bör byggas på i de ordinarie LSS-verksamheterna efter hand som personerna med utvecklingsstörning blir äldre. Flera kommuner har även särskilda avdelningar på äldreboenden för personer med utvecklingsstörning där personalen har kompetens både när det gäller funktionsnedsättningen och äldre vården. Det ska även vara den enskildes eget val om denne vill bo hemma eller vill flytta till ett äldreboende på ålderns höst.

Även personer med utvecklingsstörning förtjänar kompetent personal

Den utredning, som resulterade i betänkandet *I den äldres tjänst*, hade inte som uppdrag att utreda behovet av yrkeskompetens för personal som arbetar med personer med utvecklingsstörning eller annan funktionsnedsättning. Vi har därför inte någon anledning att kritisera resultatet ur detta perspektiv.

Det bör dock inte förvåna någon att en utredning nu konstaterar att det krävs kvalificerad personal som stöd för att äldre personer skall kunna bevara livsviktiga funktioner och att det krävs ett lagreglerat stöd för att nå detta mål.

Det som däremot fortsätter att förvåna många, inte minst FUB, är att det fortfarande anses vara fullt tillräckligt med allmänt välvilliga mål om personalkompetens när det gäller personer med utvecklingsstörning.

FUB har i många tidigare sammanhang framfört att behovet av kvalificerad personal är lika stort som det är försummat inom de verksamheter som styrs av LSS. I vårt ovan nämnda yttrande över LSS-utredningen, *Möjlighet att leva som andra*, hade vi lätt att instämma i den utredningens konstaterande att kompetensutveckling är ett synnerligen viktigt men eftersatt område inom handikappomsorgen. Det finns stora brister i personalens kunskap om vad olika funktionsnedsättningar innebär i den enskildes vardagstillvaro och om det offentliga normsystemet. Trots detta kunde FUB notera att till och med denna särskilda LSS-utredning saknade konkreta förbättringsförslag.

Riksförbundet FUB
I den äldres tjänst, SOU 2008:126
Yttrande

FUB uppmanar härmed Regeringen att snarast komma med förslag som på ett tillräckligt kraftfullt sätt kompletterar de brister i "LSS-personalens" kompetens som uppmärksammas såväl i betänkandet *Möjlighet att leva som andra* som i FUB:s m fl remissvar till detta betänkande. Genom att tillsätta en utredning som Yrkeskrav i äldreomsorg har regeringen visat sig kunna ha handlingskraft. Nu återstår att visa att denna handlingskraft även kan omfatta kvalitén i en särskild rättighetslag som LSS!

Stockholm den 17 april 2009
Enligt uppdrag

Lars Stensborg
Kanslichef